

Dendrophylax fawcettii

Dendrophylax fawcettii

Bladloze orchideeën zijn mysterieus, zelden gezien en toch zijn er verschillende soorten! Het geslacht *Dendrophylax* kreeg mijn aandacht na een vraag van een collega die op vakantie naar Jamaica vertrok. "Hebben ze daar ook orchideeën?" Even googlen leverde een hele lijst, ondermeer ook deze soort van de kaaiman eilanden.

Naamsverklaring:

Dendrophylax van het Griekse *Dendron* wat boom betekent en *phylax* wat staat voor wachter of wacht. Men refereert hierbij naar de netvormige wortelstructuur die de stammen van bomen kunnen omspannen. *D.Fawcettii*: Deze zeldzame en in de Kaaimaneilanden endemische soort is genoemd naar William Fawcett. Fawcett was bekend als director van de 'Public Gardens and Plantations of Jamaica.' Reeds in 1888 had hij de oudst bekende verzameling planten van de Kaaimanailanden en in die verzameling zat ondermeer de plant die gebruikt zou worden om *Dendrophylax fawcettii* te beschrijven.

Dendrophylax hoort [den – droe – FYE – lax] te worden uitgesproken.

Zijn volksnaam luidt 'Ghost Orchid'. Heel wat bladloze species krijgen plaatselijk de naam spookorchidee. De verklaring mag duidelijk zijn. Uit ogenschijnlijk 'niets', ontwikkelt zich een bloem. Maar het moet gezegd dat er heel wat orchideeën deze volksnaam meekregen.

Dendrophylax fawcettii

Beschrijving:

De plant heeft geen pseudobulben of bladeren. Bladgroenomzetting, nodig voor het aanmaken van suikers gebeurt via de wortels. Zijn lange wortels hangen over rotsen en vooral bomen (zie naamverklaring). De 's nachts welriekende bloemen trekken 'Sphinx'-motten aan. Waarschijnlijk de 'Giant Sphinx', 'Cocytius antacus medor'. Ze puren in de lange spoor naar nectar en zorgen zo voor de bevruchting.

Vanuit het groeipunt – ik noem het de knoop- ontwikkelt zich een 6cm lange steel waarop zich de bloemstelen ontwikkelen. Meestal zijn er 2 bloemstelen met telkens één niet geresupineerde bloem (=niet gedraaid bij het openen, de lip is dus naar boven gericht.)

De lip is tweelobbig en wit. De petalen en sepalen zijn crème tot licht bruin.

Bloeitijd:

De planten hebben geen afgetekende groei- of rustperiode en daaruit vloeit ook voort dat er geen duidelijke bloeiperiode is. Vandaar dat de plant in zijn natuurlijke omgeving zowat heel het jaar door kan bloeien. In collectie's buiten het Caraïbische gebied gaat de plant waarschijnlijk reageren op omgevingsstoringen, iets wat typisch een bloeinductie veroorzaakt ook bij andere geslachten.

Habitat:

De hier beschreven plant is dus endemisch in het Caraïbische gebied, meer bepaald op de Kaaimaneilanden. Die groeit daar op zeeniveau in steeds warme tot erg warme omstandigheden, met zeer hoge luchtvochtigheid en geen rustperiode.

Verspreiding:

Dendrophylax fawcettii werd voor het eerst gevonden en beschreven in 1888 en later in 1938 tijdens de Oxford Expeditie op de Kaaimaneilanden terug gevonden. Je vond deze planten slechts op de 'Grand Cayman'. Ik schrijf bewust 'vond' want ondermeer op de site van het Herbarium van the New York Botanical Garden, vermeldt men dat bewust alle vindplaatsen geschrapt werden. Men vermeldt dat deze specie bedreigd is omwille van 'over-collection'.

Details 1:

Vele *Dendrophylax* soorten bloeien het hele jaar rond. Ze hechten zich slechts deels met de wortels vast. De knoop waaruit de bloemtakken ontwikkelen hecht zich, maar de rest van de wortels hangt als een pruik over de steen of boom waarop de plant zich vestigt.

Details 2:

Vaak ontwikkelen zich op de stelen 'keiki's' i.p.v. bloemstelen, wat maakt dat oudere planten soms in mooie, grote pakken wortels vormen waar her en der bloemen uit ontwikkelen.

Details 3:

Ook voor de postzegelverzamelaars een dankbaar onderwerp. Ik vond drie vermelding van *Dendrophylax fawcettii* in de Cayman Islands. Ondermeer een tekening van de orchidee op 'Smokewood', 'Erythroxyllum confusum' 80c zegel, uitgegeven ter gelegenheid van de 500 jarige ontdekking van de Kaaimaneilanden in 2003.

14 cent stamp 1971

CAYMAN ISLANDS WILD ORCHIDS

Family: ORCHIDACEAE

Ghost Orchid *Dendrophylax fawcettii* endemic to Grand Cayman, Cayman Islands

©Ann Stafford

50 cent stamp 1985

Grand Cayman's rare, endemic & endangered Ghost Orchid, *Dendrophylax fawcettii*, is of historical significance, because it was named after **William Fawcett**, who made the earliest known plant collection in the Cayman Islands in **1888**, when he was the Director of Public Gardens and Plantations in Jamaica. He later co-authored the *Flora of Jamaica*. It was also collected during the 1938 Oxford Expedition to the Cayman Islands.

Ghost Orchid on Smokewood, *Erythroxylum confusum*
80c stamp, Quincentennial issue to celebrate the discovery of the Cayman Islands 500 years ago. 1503 - 2003

It is on the CITES list (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)

It has no pseudobulbs or leaves. Its long roots drape over rocks (epipetric) or other plants (epiphytic - derives support, but not nourishment). The fragrant, night-scented flowers attract Sphinx (Hawk) moths, probably the Giant Sphinx Moth, *Cocytius antaeus medor*. The Orchid's long **spur** contains nectar, on which the moths feed, using their proboscis. (long tongue), like a drinking straw.

On the rocks growing with **Peperomia** - *Peperomia glabella*, (left) which needs a similar, humid environment.

Dendrophylax lindenii

Soorten:

Ik vond een zeventiental verschillende vermeldingen van soorten met dezelfde geslachtsnaam:

Dendrophylax	Reichb.f.		
D. alcoa	Dodson 1983	Dominican Republic Pedernales	
<i>D. ariza-juliae</i>			
<i>D. barrettiae</i>	Fawcett & Rendle 1909	Jamaica bloeit heel het jaar door	
D. constanzensis	2000		
D. fawcettii	Rolfe 1888		
<i>D. filiformis</i>	Benth ex Fawc. 1898	Jamaica	
<i>D. flexuosus</i>	Urban 1917		
D. funalis	Fawcett 1888	Jamaica, bloeit Sept > April	
D. gracilis	Garay 1969		
<i>D. helorrhiza</i>	Dodson 1983	Dominican republic La vega	
<i>D. hymenanthus</i>	Rchb.f. 1864		
D. lindenii	Benth.ex Rolfe 1988	Florida	Syn. Polyrhiza fawcettii Rolfe 1910
D. macrocarpus	Carlsward & Whitten 2003		
D. Monteverdi	Rchb.f. 2004		Syn Lankesteriana
D. porrectus	Rchb.f. 2003		
D. sallei	Benth ex. Rolfe 1988		
D. serpentilingua	Dod. 2000	Antillen	
D. varius	Urban 1918	Cuba, Haiti, Dominican Republic.	

De in vetjes vermelde soorten zijn erkend in KEW's list of monocots als correct toegekende namen.

Bibliografie:

- The New York Botanical Garden site: Search : Virtual Herbarium : NYBG.org
- The Illustrated Encyclopedia of Orchids, by Alec Pridgeon, 1992; ISBN 0-7472-0635-X
- <http://www.kew.org/data/monocotsRedirect.html>

Dendrophylax varius

Copyright © 2008 P & P Orchids /O.V.V., alle rechten voorbehouden.

